

HOW-TO DIEREN KNUTSELEN

Be one with nature

WAT IS HET?

Deze how-to biedt een overzicht van inspirerende opdrachten voor groep 1 t/m 4 om knutselwerken van dieren te maken. De voorgestelde activiteiten helpen om spelenderwijs over dieren en de natuur om ons heen te leren.

WAAROM DEZE HOW-TO?

Deze gratis toegankelijke how-to is gemaakt voor alle basisscholen die samen met het Wereld Natuur Fonds in actie komen om kinderen bewust te maken van de wereld waarin wij leven en ze te leren welke rol zij kunnen spelen in de bescherming van onze aarde. In deze how-to staan allerlei leuke en leerzame activiteiten waarmee kinderen bewuster worden van kwetsbare dieren om ons heen. Bovendien stimuleren we werken met duurzame knutselmaterialen waarmee we het milieu niet belasten.

WAAROM IN ACTIE MET DIEREN KNUTSELEN?

In onze wereld wordt 38% van de bekende plant- en diersoorten met uitsterven bedreigd. Stroperij, illegale handel in dieren, verdwijnen van leefgebied en mens-dier conflicten zorgen ervoor dat er steeds meer dieren met zorgwekkende status op de 'Rode Lijst' van IUCN staan. De 'Rode Lijst' toont de status van een groot aantal dier- en plantensoorten over de hele wereld en moedigt aan tot soortbescherming. Het natuurbeschermingswerk van WWF focust op een aantal soorten uit deze lijst. Door deze dieren en hun leefgebied te beschermen profiteren andere dieren die in hetzelfde gebied leven daarvan mee. WWF vindt dieren dichtbij ook belangrijk. Groot en klein! Van jongs af aan kunnen we het bewustzijn van dieren om ons heen vergroten met leuke activiteiten.

VOORBEREIDING

Wanneer je als school met meerdere klassen aan dit thema gaat werken, stem dan in het teamoverleg af welke klassen welke activiteiten gaan doen. Zo voorkom je overlap en creëer je samenhang. Denk ook vooraf na over het eindresultaat en hoe je ouders betreft.

INSPIREREN VAN ANDERE SCHOLEN

Elke school die haar steentje bijdraagt, helpt bij het verwezenlijken van ons doel, het verbeteren van de kwaliteit van de natuur en daarmee de leefomgeving van de dieren. Als school kun je ook andere scholen inspireren om mee te doen. Zorg dat je tijdens het project foto's maakt, bijvoorbeeld door een ouder die hobbyfotograaf is. Deel jullie verhaal en deze foto's met ons account @wnfnederland (Instagram) en Wereld Natuur Fonds - WWF (Facebook). Zo kunnen we andere scholen inspireren om mee te doen! Let op: Vraag wel toestemming aan de ouders om foto's met kinderen herkenbaar in beeld te mogen gebruiken.

ONDERDELEN HOW-TO

1. ACTIVITEITEN OM IN ACTIE TE KOMEN
2. ROL VAN DE OUDERS
3. KLAS OVERSTIJGEND PROJECT
4. AANVRAGEN VAN EEN WWF-GASTLES

1. KNUTSELEN OM IN ACTIE TE KOMEN

De voorgestelde knutselopdrachten helpen om als school of klas in actie te komen. Om leerlingen een beter begrip te geven over hoe ze de natuur en dieren moeten respecteren, helpt het om te werken vanuit verhalen. De ene keer is een verhaal de basis voor een knutselwerk, de andere keer andersom. Op deze manier ontstaat meer betrokkenheid. Zo gaan de verhalen ook écht leven bij de kinderen.

1. DIEREN KIEZEN

Er zijn wereldwijd zo'n 1,5 miljoen soorten dieren ontdekt en beschreven. Van orang-oetans en panda's tot bijen en vlinders. Over welke diersoorten wil je jouw leerlingen meer leren en knutselwerken laten maken?

VOORBEREIDING

Bedenk een aantal diersoorten om uit te kiezen. Denk bijvoorbeeld aan insecten of kijk voor bedreigde diersoorten op: wwf.nl/dieren.

KRINGGESPREK

Leerlingen moeten natuurlijk wel weten hoe de dieren eruit zien voordat ze deze kunnen knutselen! Het is leuk om wat basiskennis over de dieren in een kringgesprek te bespreken.

Mogelijke vragen:

- Heb je het dier weleens gezien (in het echt, in de dierentuin, in een boek of filmpje)?
- Hoe ziet het dier eruit?
- Wat eet het dier graag?
- Welke geluiden maakt het dier?

2. BEESTENBAL MIX EN MATCH

Leerlingen omtoveren tot leeuw, olifant, vos of panda! Eigen maskers maken met herbruikbare knutselmaterialen. Want afval is vaak nog prima bruikbaar voor andere dingen! Je kunt in de knutselwerken wc-rolletjes, dozen, doppen, potjes, blikken, pakken, etc. verwerken. Probeer zo min mogelijk lijm te gebruiken, zodat de knutselwerken later eventueel als gescheiden afval kunnen worden ingeleverd.

INSPIRATIE

- Koppen maak je van papieren bordjes of karton
- Oren of insecten-spieten maak je van karton, eierdozen, haarspeldjes en pijpenragers
- Neuzen en snavels maak je van eierdozen, bordjes en karton
- Ogen maak je van karton, oude zonnebrillen, brilmonturen, insectenogen van fruitnetjes pijpenragers
- Staarten, bijvoorbeeld een vissenstaart en tijgerstaart maak je van een oude maillot of panty
- Vleugels maak je van karton, stof, en takken

Tip:

Leerlingen kunnen ook fantasiedieren maken door dieren met elkaar te mixen. Bijvoorbeeld de slurf van een olifant op de kop van een vos met de manen van een leeuw! Als de knutselwerken af zijn, zijn ze klaar om het toneel op te gaan. Gebruik ze in een theaterstuk!

Groep

1 t/m 4

Tijd activiteit

60-90 minuten

Voorbereiding

Verzamel herbruikbare materialen zoals reststofjes, karton, fruitnetjes, wol, eierdozen, pijpenragers, oud papier

Te gebruiken als

Verkleiden, themahoek, theater

3. NATUURLIJKE KNUTSELACTIE: NESTEN EN EIEN

Welke dieren maken er allemaal nesten en waar maken ze die van? Vogels, knaagdieren, termieten, wespen... Welke dieren komen er allemaal uit een ei? Hebben alle eieren dezelfde vorm en grootte?

De natuur kan zelf ook een handje meehelpen in de knutselwerken! Verzamel bijvoorbeeld takjes, mos, kastanjes, losse bladeren van bomen/planten als knutselmaterialen.

Groep

1 t/m 4

Tijd activiteit

30-60 minuten

Voorbereiding

Verzamel takken, stenen, bladeren, wol, stro, gras, klei, mos, gras, touw (evt. textiel en tijdschriften)

Te gebruiken als

Thematafel, speelhoek, bakjes, tentoonstelling

WAT KUNNEN JULLIE MAKEN?

- Nesten weven van takken en wol of stro
- Nest/bakje van wol en/of papierrestjes
- Eieren van papierstroken en splitpennen
- Vogels of insecten van takken, veren en een wc-rol

Tip: Naast het knutselen met natuurlijke materialen is het ook heel leuk om de leerlingen zelf een levensgroot nest van dekens, lakens, sjaals, kussens en blokken te laten maken zodat ze er zelf even op kunnen broeden!

4. KNUTSEL EIGEN BEESTACHTIGE GEBRUIKSVOORWERPEN

Maak dierenknutsels die je daarna ook écht kunt gebruiken, thuis of in de klas. Praktisch en milieuvriendelijk!

WAT KUNNEN JULLIE MAKEN?

- Grasdieren van panty met graszaad en oogjes van knoopjes
- Plantenpotten van oude flessen in de vorm van dieren
- Bloemen van flesjes met bijendrinkbakje
- Collectebusjes of spaarpotjes van blik of fles

Groep

1 t/m 4

Tijd activiteit

60 minuten

Vorbereiding

Verzamel blikjes, flesjes, potten, panty's, knoopjes

5. KLEURRIJK DIERENPLEIN

Groep

1 t/m 4

Tijd activiteit

15-30 minuten

Voorbereiding

Verzamel stoepkrijt, voorbeeldplaatsjes, karton en dikke stiften en een smart-phone op zak

STAP 1

Kies een thema (zie hieronder de thema's).

STAP 2

Laat de leerlingen eerst plaatjes van dieren zien en voorbeelden van een mogelijk eindresultaat. Zo is het gemakkelijker na te maken.

STAP 3

Krijten maar!

STAP 4

Maak op karton grote teksten, Als tekstballonnetjes of als grote titels. Bijvoorbeeld: "Wij houden van schone oceanen!" Of "Wij willen dat dieren veilig zijn!"

STAP 5

Maak een selfie van leerlingen op en bij de stoepkrijtkunst in combi met de teksten of spreekwolkjes.

STAP 6

Deel te leuke selfie met ouders en/of andere scholen.

STOEPKRIJTKUNST THEMA'S:

- Een levendige groene jungle met apen en jaguars
- Een schone blauwe oceaan vol vissen, dolfijnen en zeeschildpadden
- Een insectenrijk vol bloemen en bijen en vlindervleugels (kijk ook bij de how-to insectvriendelijke schooltuin)
- Een veilig plein voor de bedreigde diersoorten zoals de ijsbeer, orang-oetan, olifant of tijger (kijk ook bij de how-to Adopteer een dier)

Tip: In deze opdracht is het voor de jongsten lastig een dier te maken met stoepkrijt. Zorg ervoor dat je dan zelf (of met hulp van ouders) iets maakt, wat kleuters daarna kunnen inkleuren (bijvoorbeeld grote vlindervleugels).

6. DIEREN GROEPSKUNST

Met z'n allen kunnen we ervoor zorgen dat bedreigde diersoorten beter worden beschermd. Iedereen kan hieraan bijdragen. Door simpelweg insectvriendelijke tuinen aan te leggen. Of door verantwoordelijk om te gaan met oude materialen. Maar ook door anderen te laten zien waar jullie school voor staat! Zo kun je bijvoorbeeld de boodschap 'Wij willen een schone oceaan' vertolken naar een groepskunstwerk. Een zichtbare manier waar iedereen letterlijk en figuurlijk zijn 'stempel' op kan drukken.

Groep

1 t/m 4

Tijd activiteit

5-15 minuten

Vorbereiding

Verzamel eierdozen, kurk of ander stempel-materiaal, mega groot doek/papier

STAP 1

Kies een thema (bijvoorbeeld oceaan of insecten).

STAP 2

Met veel materialen kun je stempelen. Bijvoorbeeld een vis met schubben met de onderkant van een eierdoos of een honingraad met vingerafdruk bijtjes.

STAP 3

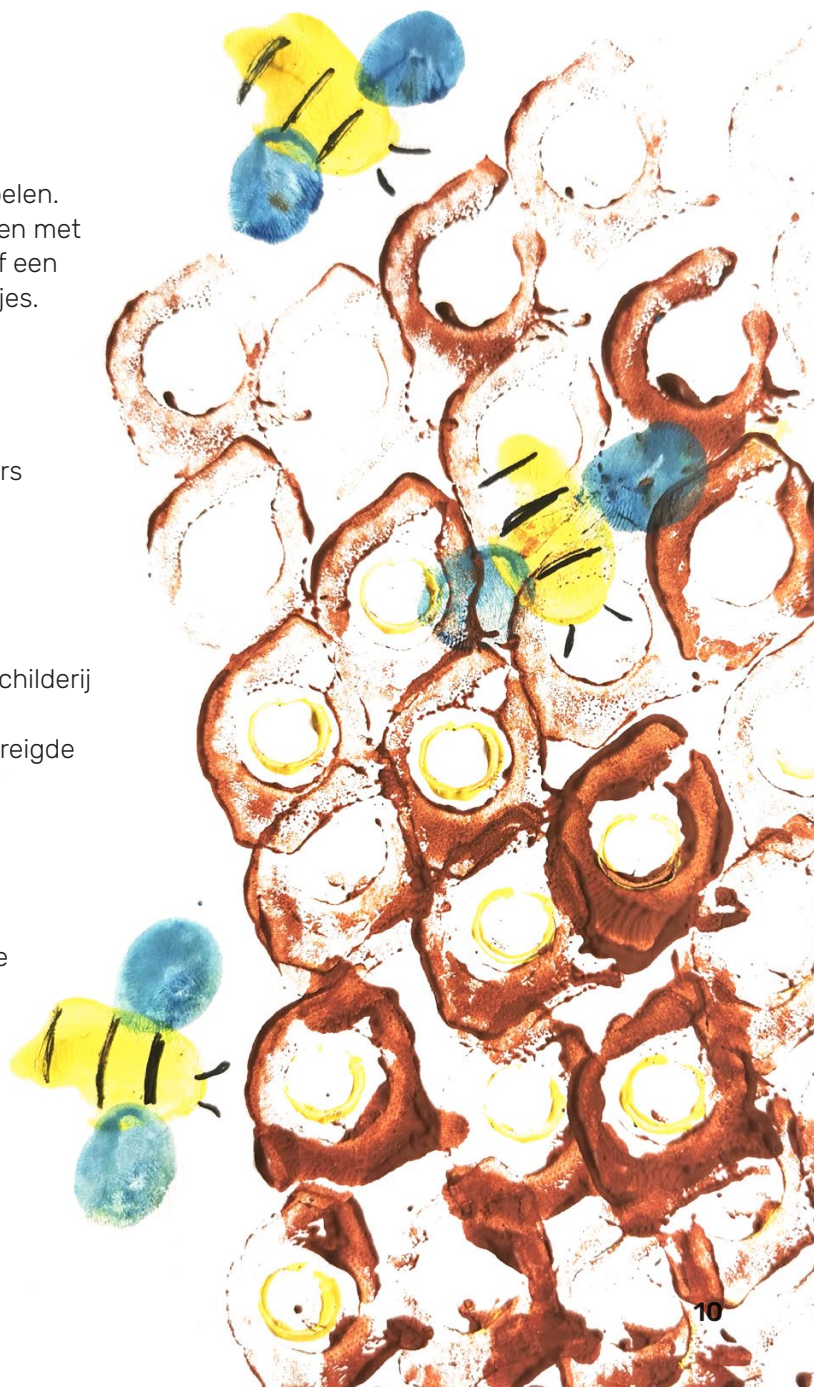
Leerlingen, leerkrachten én ouders doen mee!

STAP 4

Maak een omschrijving wat het schilderij voorstelt en waarom je dit maakt (Bijvoorbeeld: aandacht voor bedreigde diersoorten).

STAP 5

Hang het op zo'n manier op dat je er coole selfies mee kunt maken! Of gebruik het als achtergrond voor een tentoonstelling/theaterstuk.

7. DIERENVERHAAL NATEKENEN

Hoe gaaf is het als je een verhaal dat je net hebt gehoord, zelf tot leven mag brengen? Bedreigde dieren springen van de letters af en krijgen hun plek op school. Aan de muur.

STAP 1

Lees samen een verhaal over (bedreigde) dieren

STAP 2

Noem in de kring de belangrijkste momenten in het verhaal. Eerst gebeurde dit, toen..., en uiteindelijk...

STAP 3

Kinderen verven of kleuren de belangrijkste verhaalmomenten op een rol (behang)papier

STAP 4

Leuk om de verhaallijn met zelf getekend verhaal op te hangen in de klas of gang!

Groep

3-4

Tijd activiteit

60-90 minuten

Vorbereiding

Kies een boek over (bedreigde) dieren – verzamel knutselmaterialen: rol papier, stiften / potloden / verf (kwasten)

Groep
3-4

Tijd activiteit
60-90 minuten

Vorbereiding

Verzamel
wasknijpers,
ijslolly-stokjes,
kartonnen dozen,
scharen, stiften,
dik papier

8. DIERESHOW MAKEN

Poppenkast of 'papieren' televisie maken met acteurs op houten ijsstokjes! Leerlingen zijn zelf de regisseur en mogen bepalen waar hun dierenshow over gaat! Van spetterende oceaan tot snikhete Sahara.

STAP 1

Bepaal samen waar de show over gaat (oceaan, jungle, bloemenweide etc.).

STAP 2

Pak een grote kartonnen doos en maak een bijpassende achtergrond (zoals blauw voor oceaan).

STAP 3

Toon voorbeelddieren en vertel hoe ze die kunnen maken (zoals een luiaard en koala met wasknijperpootjes of dieren met wasknijperbekjes die open en dicht kunnen zoals een krokodil of haai. Bij alle: ijslollystokjes aan de bovenkant van dieren vastmaken zodat ze goed kunnen bewegen achter de schermen).

STAP 4

Bedenk samen scenario's waar het verhaal over gaat en speel dat na.

STAP 5

Helemaal leuk om er een filmpje van te maken en dat te delen met de ouders!

9. DIERENVERHALEN MET STENEN

Samen een verhaal maken van stenen die worden getransformeerd in bedreigde diersoorten of insecten! [Kijk in deze vlog](#) hoe leuk en eenvoudig dat is.

Groep
3-4

Tijd activiteit
60-90 minuten

Vorbereiding
Verzamel stenen,
verf, papier, stift

2. ROL VAN DE OUDERS

Ouders kunnen naast het verzamelen van benodigde materialen ook heel goed een handje helpen met grote knutselprojecten. Hiermee zorg je niet alleen voor meer 'handjes' maar ook voor een grotere betrokkenheid bij het onderwerp en de achtergrond. Ouders kunnen op basis van dit leuke dierenproject aangemoedigd worden om hun kinderen op te geven als Ranger van WWF!

WAT KUNNEN OUDERS DOEN?

- Doneren! Via de leuke schoolacties of zelf vanuit huis!
- Assisteren van de leerkracht bij de (voorbereiding van) opdrachten
- Assisteren bij de begeleiding van de leerlingen
- Foto's maken tijdens het project (let op toestemming van ouders)

OUDERS INFORMEREN

Elke school die aan de slag gaat met dit thema krijgt teksten waarmee ouders geïnformeerd worden over het project. Met suggesties vooraf (wat gaan we doen en waarom) en achteraf (dit hebben we gedaan/geleerd en tips voor thuis).

3. KLAS OVERSTIJGEND PROJECT

BEESTACHTIG COOLE TENTOONSTELLING

Als alle klassen van groep 1 t/m 4 hebben meegedaan, is het leuk om gezamenlijk af te sluiten met een projecttentoonstelling waar elke klas hun gemaakte knutselwerken inbrengt. Hiermee blik je samen terug op een leuke, leerzame periode en kun je het moois wat is gemaakt ook delen met ouders. Zo laat je niet alleen zien wat je als school bijdraagt aan kennis over (bedreigde) diersoorten en kun je ouders stimuleren zelf bij te dragen aan de beweging.

TENTOONSTELLING VOOR OUDERS

Nodig de ouders uit om aan het einde van een schooldag de tentoonstelling te bezoeken. Laat ouders eventueel verspreid over de (mid)dag komen en maak een rooster. Het is leuk als de tentoonstelling wordt geopend door de directeur of een bouwcoördinator. Hij of zij kan uitleggen waar leerlingen de afgelopen periode aan hebben gewerkt om waarom jullie als school voor dit thema hebben gekozen. Moedig hierin ook ouders aan om hun kind WWF-Ranger te laten worden!

VERSLAG DOEN

Maak foto's (of vraag dit aan de ouders) en deel foto's via de schoolnieuwsbrief of de schoolwebsite. Ook kunnen leerlingen en/of leerkrachten worden geïnterviewd over het project.

ORGANISATIETALENTJES GEZOCHT!

Kijk waar het mogelijk is om de leerlingen van groep 3-4 te betrekken bij het organiseren van de tentoonstelling.

Ze kunnen bijvoorbeeld helpen met:

- Uitnodiging maken (versiersels toevoegen, plaatjes kiezen of meedenken over leuke zinnen)
- Routing opplakken (in 1,5 meter-samenleving....)
- Tekstbordjes maken en plaatsen
- Officiële openingshandeling (paar kinderen kunnen lint doorknippen)
- Ordening van de collectie: op groep, dier etc.

SPONSOR DE DIEREN

De kunstwerken en foto's die horen bij dit project kun je voorzien van eigen QR-codes waarmee ouders/verzorgers geld kunnen doneren voor het betreffende kunstwerk! Boven de kunstwerken moet dus wel de oproep aan de ouders/verzorgers hangen als:
"Doneer geld aan bedreigde insecten, welk kunstwerk is voor jou een euro waard?"

4. AANVRAGEN VAN EEN WWF- GASTLES

Wanneer je met meerdere klassen aan de slag gaat met dit thema is het leuk om kennis van de leerlingen te activeren of vergroten. Voor het activeren van de kennis kunnen leerkrachten in de verschillende klassen aandacht besteden aan het onderwerp via een kringgesprek en/of een WWF-gastdocent uitnodigen voor het geven van een gastles. Op wwf.nl/jeugd/educatie/dieren-in-de-klas vind je nog andere leuke lesideeën voor interactieve werkvormen en muziek over dieren voor de onderbouw.

Een gastles van WWF kun je aanvragen op: wwf.nl/gastles.

Fotografie

Pixabay, Unsplash & Shutterstock, Linde te Koppele, Malovaro (knutsels), WWF-NL